

Σύνθεση λέξεων - Σύνθεση με αρχαίες προθέσεις

Οι αρχαίες προθέσεις που χρησιμοποιούνται στα νέα ελληνικά ως πρώτα συνθετικά στη σύνθεση λέξεων είναι οι εξής: **εις, εκ (εξ), εν (εμ), προ, υπό, υπέρ, επί (εφ), εν, συν, διά, περί, ανά.**

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Όταν η πρόθεση **εκ** ενώνεται με λέξη η οποία αρχίζει από σύμφωνο, μένει **εκ**. Όταν ενώνεται με λέξη που αρχίζει από φωνήεν, γίνεται **εξ**.

π.χ. **εκ** + συγχρονίζω = **εκ**συγχρονίζω
εκ + ομολογώ = **εξ**ομολογώ

2. α) Όταν η πρόθεση **εν** ενώνεται με λέξη που αρχίζει από **κ, γ ή χ** γίνεται **εγ**

π.χ. **εν** + κατάσταση = **εγ**κατάσταση
εν + γραφή = **εγ**γραφή
εν + χειρίζομαι = **εγ**χειρίζομαι

β) Όταν η πρόθεση **εν** ενώνεται με λέξη που αρχίζει από **π, β, φ** γίνεται **εμ**

π.χ. **εν** + πνέω = **εμ**πνέω
εν + βάλλω = **εμ**βάλλω
εν + φυτεύω = **εμ**φυτεύω

γ) Όταν η πρόθεση **εν** ενώνεται με λέξη που αρχίζει από **ν, μ, λ, ρ** το **ν** αφομοιώνεται από αυτά

π.χ. **εν** + νόμος = **έν**νομος
εν + μισθός = **έμ**μισθος
εν + λείπω = **έλλ**ειψη
εν + ρίνα **έρ**ρινος

3. Οι προθέσεις **δια, επί, υπό** χάνουν το τελικό τους φωνήεν όταν το δεύτερο συνθετικό αρχίζει από φωνήεν.

π.χ. **δια** + εγείρω = **διε**γείρω
επί + άξια = **επά**ξια
υπό + ανάπτυξη = **υπανά**πτυξη

4. Οι προθέσεις **επί** και **υπό** γίνονται **εφ** και **υφ** όταν το δεύτερο συνθετικό αρχίζει από φωνήεν που παλαιότερα έπαιρνε δασεία.

π.χ. **επί** + άπτομαι = **εφά**πτομαι
υπό + υπουργός = **υφ**υπουργός

5. Σύνθετες λέξεις με πρώτο συνθετικό το **συν**

	φωνήεν			φωνήεν
συν +	τ	=	συν +	τ
	ν			ν
	θ			θ

συν + οδηγός = συνοδηγός

συν + ταξιδιώτης = συνταξιδιώτης

συν + νέφος = σύννεφο

συν + θλίβω = συνθλίβω

	β			β
	μ			μ
συν +	π	=	συν +	π
	φ			φ
	ψ			ψ

συν + μαθητής = συμμαθητής   συν + πλοκή = συμπλοκή   συν + βαδίζω =
συμβαδίζω   συν + ψηφίζω = συμψηφίζω   συν + φοιτητής = συμφοιτητής

	γ			γ
συν +	κ	=	συν +	κ
	χ			χ

συν + γραφέας = συγγραφέας   συν + κάτοικος = συγκάτοικος   συν + χωρώ =
συγχωρώ

συν + σ = **συσσ**   συν + ρ = **συρρ**   συν + λ = **συλλ**
συν + σώμα = σύσσωμος   συν + ρίζα = σύρριζα   συν + λόγος =
σύλλογος

συν + σ + σύμφωνο = **συ**

συν + ζ = **συ**

συν + στάση = σύσταση

συν + ζητώ = συζητώ